

Інтегроване управління проєктними та операційними ризиками в компанії

Сергій Качков

*здобувач освітньо-наукового ступеня доктора філософії,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: kachkov.s@ukr.net,
ORCID: 0009-0005-8654-7537*

В умовах становлення ринкових відносин та посилення конкуренції діяльність будь-якої організації вимагає розроблення та впровадження дієвих та ефективних інструментів управління. Таким інструментом в умовах сучасного світу є методологія управління проєктами, яка включає серед іншого інструменти, що дозволяють управляти оточенням організації [1]. Мінливість зовнішнього та внутрішнього середовищ може призводити до виникнення невизначеності та ризиків [2]. Тому актуальним є застосування ризик-орієнтованого підходу в діяльності будь-якої організації.

Діяльність будь-якої організації, відбувається у мінливих умовах середовища, що, у свою чергу, призводить до виникнення невизначеності, ризиків, проблем, конфліктів тощо. В кожній організації основною є операційна діяльність, яка відповідно обумовлює виникнення операційного ризику. В процесі управління яким можуть виникати складнощі, що пов'язані із природою їхнього виникнення та масштабністю, які можуть призводити до ускладнення процедури їхнього аналізу, а також прогнозування їхнього впливу на ведення бізнесу.

Операційний ризик відіграє значну роль в діяльності організацій, оскільки узагальнює у собі наступні сфери: постачання, виробнича сфера, збут та інша операційна діяльність.

Отже, ці ризики можуть призвести до отримання збитків від основної діяльності організації та є наслідком прорахунків у виробничій сфері, постачанні та збутовій політиці [3, 4].

Окрім операційної діяльності в рамках організації, яка застосовує проєктно-орієнтований підхід, є проєктна діяльність [1]. Діяльність, яка пов'язана із плануванням та реалізацією проєктів, є специфічним видом діяльності суб'єкта господарювання. Специфіка проєктної діяльності може призводити до виникнення підвищених ризиків учасників проєкту, які пов'язані з його особливостями, зокрема: тривалість проєкту обмежена у часі; команда проєкту створюється для одного проєкту та розформовується після його завершення; отримання унікального продукту пов'язане із невизначеністю багатьох параметрів проєкту та веде до великої кількості ризиків; невизначеність та значні ризики призводять до необхідності внесення істотних змін до проєкту [1, 5, 6].

Зважаючи на те, що існує різниця між проєктною та операційною діяльністю, яку здійснюють будь-які організації, тому необхідно розуміти чим ці види діяльності розрізняються. У першу чергу, тим, що операційна діяльність – це

триваючий у часі та повторюваний процес, в той час як проєктна діяльність – є тимчасовою і спрямованою на створення унікальних продуктів в умовах обмеженості ресурсів (фінансових, людських тощо) [1, 7], здатних приносити вищу норму прибутку, забезпечувати розширення конкурентних позицій на ринку, залучення додаткових інвестицій, підписання довгострокових контрактів та ін. Виходячи із цього можна сформулювати терміни «операційний ризик» та «проєктний ризик».

Операційний ризик [3, 4] – це ймовірність виникнення збитків в результаті недоліків чи помилок у внутрішніх процесах корпоративних структур, в діях співробітників та інших осіб, в роботі інформаційних систем, або внаслідок зовнішнього впливу.

Проєктний ризик [5, 6] – це сукупність ризиків, які передбачають загрозу економічній ефективності проєкту, що проявляється у негативному впливі різних факторів на потоки грошових коштів.

Управління діяльністю організації повинно включати у себе застосування різноманітних дієвих інструментів, які б сприяли забезпеченню прибутковості діяльності, задоволенню потреб стейкхолдерів, підвищенню якості обслуговування клієнтів та надання послуг, а саме головне зниженню ризикованості операційної та проєктної діяльності організації. Виходячи із цього, застосування методології управління проєктами показує свою доцільність та ефективність з точки зору управління ризиками як операційної діяльності, так і проєктної. Комбінація методів класичного ризик-менеджменту та операційного менеджменту може стати підґрунтям розробленню моделей та методів інтегрованого управління операційними та проєктними ризиками організації в подальших дослідженнях.

Ключові слова: операційний ризик; управління ризиками проєктний ризик; інтегроване управління; операційна діяльність; проєктно-орієнтована організація.

Список використаних джерел

1. *A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK® Guide). Seventh Edition.* USA: PMI, 2021.
2. *IEC/ISO 31010:2019 Risk management – Risk assessment techniques.* URL: <https://www.iso.org/ru/standard/72140.html>. Access date of 01.12.2022.
3. *Posokhov I.M. Operational risks: management and main areas of reduction. Herald of the economy of transport and industry [Posokhov I.M. Operatsiyni ryzyky: upravlinnya ta osnovni napryamy znyzhennya. Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti]. 2012. No. 37. P. 229-232.*
4. *Kovalenko V.V., Gonchar K.O. Methodical tools for assessing operational risk in banks in the conditions of the digital economy. Scientific Bulletin of Odessa National Economic University [Kovalenko V.V., Honchar K.O. Metodychnyy instrumentariy otsynuyannya operatsiynoho ryzyku v bankakhvumovakhtsyfrovoyiekonomiky. Naukovyyvisnyk Odes'koho natsional'nohokononichnoho universytetu]. Odesa: ONEU, 2021. No. 1-2 (278-279). P. 46-52. DOI: 10.32680/2409-9260-2021-1-2-278-279-46-52.*
5. *Havrysh O.A., Melnikova V.A. The role of project risk in the overall risk management system.*

International Scientific and Practical Conference (Kyiv, April 22, 2021) [Havrysh O.A., Mel'nykova V.A. Rol' proyektnoho ryzyku v zahal'niy systemi ryzyk-menedzhmentu. Biznes, innovatsiyi, menedzhment: problemy ta perspektyvy. Zbirnyk dopovidey II Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi (m. Kyiv, 22 kvitnya 2021 r.)]. Kyiv: National. technical University of Ukraine "KPI named after I. Sikorsky". P. 50-51.

6. *Evdokymova A.V., Evdokimov A.V., Tatusko A.S., Kuchkova O.M. Assessment and management of project risks at industrial enterprises. Bulletin of Sumy State University. Economy series [Evdokymova A.V., Yevdokymov A.V., Tatus'ko A.S., Kuchkova O.M. Otsinka ta upravlinnya proyektynymy ryzykamy na promyslovykh pidpryyemstvakh. Visnyk Sums'koho derzhavnoho universytetu. Seriya Ekonomika]. 2017. No. 3. P. 112-118. DOI: 10.21272/1817-9215.2017.3-15.*

7. *Evdokymenko V.M., Kyrychenko O.S. Analysis of risk management methods of project activities of industrial enterprises. Modern problems of economy and entrepreneurship [Evdokymenko V.M., Kyrychenko O.S. Analiz metodiv upravlinnya ryzykamy proyektnoyi diyal'nosti promyslovykh pidpryyemstv. Suchasni problemy ekonomiky ta pidpryyemnytstvo]. 2014. Issue 13. P. 236-242.*